

Kommunstyrelsens förvaltning
Handläggare, Jonas Fredriksson

Finansdepartementet

Yttrande över Statskontorets utredning: Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner (2025:7)

Söderköpings kommun lämnar följande yttrande över Statskontorets utredning ”Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner (2025:7)”:

Ekonomiska och administrativa konsekvenser

Söderköpings kommun vill uppmärksamma att förslaget om utökade kontroller för att upptäcka välfärdsbrottslighet riskerar att förskjuta kommunens roll mot en mer rättsvårdande funktion. Detta innebär att kommunen i praktiken förväntas agera som en första linjens kontrollinstans för att identifiera och dokumentera misstänkta brottsliga beteenden – en uppgift som traditionellt hanteras av statliga myndigheter såsom Polismyndigheten och Skatteverket.

En sådan rollförskjutning väcker frågor om rättssäkerhet, då kommuner saknar både de juridiska befogenheter och den utredningskompetens som krävs för att hantera brottsmisstankar på ett rättssäkert sätt. Vidare innebär det en betydande resursbelastning, särskilt för mindre kommuner, och riskerar att tränga undan arbete inom kärnverksamheter som skola, vård och omsorg. Söderköpings kommun anser därför att det är av största vikt att tydliga gränser dras mellan kommunens kontrollansvar och statens rättsvårdande uppgifter, samt att staten tillhandahåller det stöd och de verktyg som krävs för att kommunerna ska kunna fullgöra sitt uppdrag utan att äventyra rättssäkerheten eller verksamhetens kvalitet.

För att säkerställa att kontroll och uppföljning sker rättssäkert och effektivt bör staten erbjuda riktade insatser och/eller statsbidrag för kompetensutveckling inom avtalsförvaltning, juridik och datadriven analys till kommunerna.

Statskontoret menar att ökade kontrollinsatser kan uppvägas av ökade återkrav. Söderköpings kommun delar inte denna bedömning. Återkrav är ofta svåra att driva in och leder inte sällan till kostsamma rättsliga processer med osäkra utfall. Det är därför inte självklart att ökade kostnader för kontroll, uppföljning och eventuella leverantörsbyten kommer att kompenseras av återkrav.

Förslaget innebär en ökad detaljreglering, administrativ börda och inskränkning av det kommunala självstyret. Söderköpings kommun anser att förslaget måste åtföljas av ökade generella statsbidrag för att kompensera för de merkostnader som uppstår.

Söderköpings kommun delar bilden av att effektiv kontroll och uppföljning är en avgörande faktor för att upptäcka och motverka väldfärdsbrottslighet, men anser att detta bäst uppnås genom praktiskt stöd, digitala verktyg och förbättrad informationsdelning snarare än genom ökad detaljreglering.

Alternativa och mer effektiva åtgärder

Söderköpings kommun delar bedömningen att effektiv avtalsuppföljning och kontroll är avgörande för att säkerställa korrekt användning av offentliga medel och motverka välfärdsbrottslighet. Trots detta saknas ett enhetligt, nationellt verktyg för systematisk och datadriven uppföljning av leverantörer.

Kommunen föreslår att staten tillhandahåller ett centralt digitalt verktyg för avtalsuppföljning och leverantörskontroll, med möjlighet för kommuner att ansluta. Ett exempel på ett sådant initiativ är det AI-baserade verktyg som utvecklats av Jens Nylander, vilket visat på betydande brister i kommuners avtalsuppföljning och identifierat systematiska fel i leverantörers årsredovisningar.

[AI-Kartläggning av fakturorna hos kommunerna och regionerna](#)

Bedömning av föreslagna lagändringar

Söderköpings kommun tillstyrker förslaget om att förtydliga kommunallagen (6 kap. 1 §) så att det tydligt framgår att styrelsens uppsiktsplikt även omfattar kontroll och uppföljning av privata utförare. Söderköpings kommun anser dock att en sådan förändring endast är rimlig om staten samtidigt vidtar åtgärder för att underlätta uppföljningsarbetet, exempelvis genom att tillhandahålla praktiskt stöd, vägledningar och förbättrad tillgång till relevant information.

Söderköpings kommun ställer sig tveksam till förslaget om att införa en ny bestämmelse i 10 kap. kommunallagen som innebär att styrelsen årligen ska rapportera till fullmäktige om sitt arbete med uppföljning och kontroll av privata utförare. Ett sådant krav riskerar att öka den administrativa bördan ytterligare, utan att det med säkerhet leder till ökad kvalitet eller effektivitet i verksamheten.

Statlig granskning och dess konsekvenser

Söderköpings kommun är tveksam till förslaget att regeringen bör överväga att utreda behovet av ytterligare statlig granskning av kommunal verksamhet. Erfarenheter visar att sådan granskning ofta leder till betydande administrativa insatser, särskilt i mindre kommuner där resurserna är begränsade. Det innebär att tid och personal måste avsättas för att ta fram underlag och besvara frågor, vilket riskerar att tränga undan arbete inom den kommunala kärnverksamheten. Kommunen ifrågasätter

därför om ytterligare statlig granskning är ett effektivt sätt att uppnå bättre resultat.

Skydd för anmälare och lägre trösklar

Söderköpings kommun tillstyrker att regeringen bör utreda vilka hinder som finns för att tjänstepersoner i kommuner och regioner ska kunna anmäla misstänkta välfärdsbrott

Kommunen vill särskilt betona vikten av att anmälare ges ett starkt skydd mot otillbörlig påverkan. Detta kan ske genom ökad sekretess, möjlighet till anonymisering av personuppgifter vid polisanmälan eller andra åtgärder som skyddar individen i samband med att en anmälan görs för kommunens räkning.